

v souhlasu s doslovným zněním § 41 písm. a) otázku řeší v ten smysl, že změna ve vlastnictví zastavené nemovitosti spravení záznamu práva zástavního nezabraňuje. Jsou to v podstatě tytéž důvody, ze kterých praxe vykládá § 56 kn. zák. v ten smysl, že knihovnímu zápisu v poznamenaném pořadí není na závadu, že listina sloužící za vklad knihovního zápisu nepochází od nynějšího vlastníka nemovitosti, nýbrž byla vydána jeho předchůdcem, jenž zakročil o poznámku pořadí (sr. rozh. č. 3733, 4760 sb. n. s.). Příčilo by se požadavkům bezpečnosti a poctivosti úvěrního obchodu pozemkového, kdyby mělo býti možným, by knihovní vlastník nemovitostí, opatřiv si úvěr jejich knihovním zastavením, podmíněným jen dodatečným vydáním prohlášení, způsobilého ke vkladu, mohl splnění této podmínky zmařiti převodem vlastnictví na jinou osobu. Nelze namítati, že by tato třetí osoba jako nabyvatel nemovitostí mohla utrpěti dodatečným, bez jejího souhlasu možným spravením zaznamenané pohledávky újmu na svých zájmech. Zájmy těch může s dostatek dbáti při nabývání vlastnictví nemovitostí zaznamenanou pohledávkou zatížených, neboť nabyvatel svých zájmů dbalý může z pozemkové knihy záznam seznati a tak si uvědomiti, že zatím jen zaznamenaná a proto jen podmíněná pohledávka může spravením býti přeměněna v pohledávku nepodmíněnou, za kterou nabývaná nemovitost ručí.

Čís. 10065.

Peníze, vyplacené manželským otcem synovi za účelem studia (lékařství) na universitě, jsou jen tehdy nákladem na synovu výživu ve smyslu § 154 obč. zák., rozhodl-li otec sám (za podmínek § 148 obč. zák.), že syn má býti vzdělán na lékaře. Zletilostí dítěte pomínula vychovávací povinnost otcova. Zletilé dítě může platně smluviti s otcem, by mu poskytl půjčkou peníze potřebné na vysokoškolské studium. V povinnosti, dáti dítěti přiměřenou výchovu, není zahrnuta již také povinnost poskytnouti mu peníze na vysokoškolské studium. Výše nákladů, jež jsou rodiče povinni učiniti na výchovu, výživu a zaopatření dětí, řídí se jejich majetkovou mohoucností, a jest nárok každého jednotlivého dítěte obmezen stejným nárokem jeho sourozenců.

(Rozh. ze dne 30. června 1930, Rv I 1506/29).

Žalobu otce proti jeho manželskému synu o zaplacení toho, co mu poskytl na studie, procesní soud první stolice zamítl. Důvody: Žalovaný nepopírá, že podepsal dne 21. června 1923 dlužní úpis, jímž stvrzuje, že dluhuje otci (žalobci) 18.000 Kč, kteréž obdržel na studie, a že se je zavázal zaplatiti do konce roku 1928. Žalovaný však namítá, že jde o náklad vynaložený otcem na jeho studie, nikoliv o zápůjčku, že žalobce nemůže tento náklad podle § 154 obč. zák. žádati zpět, jelikož podle § 139 obč. zák. jest povinností otce starati se o děti. Ze zjištěných okolností vyplývá, že nejde o zápůjčku ve vlastním slova smyslu, nýbrž, že jde o náklad rodičů žalovaného na jeho studie počínajíc gymnasiem, který žalovaný vypočítává; žalobce žádá tento ná-

klad zpět, ale zákon to nedovoluje (§ 154 obč. zák.). Námitky žalovaného v tom směru jsou oprávněny. Žalovaný uznáv dluh, uznal pohledávku, která není, a učinil vlastně slib darovací (§§ 883, 943 obč. zák.), jenž žádá zřízení notářského spisu (§ 1 zák. ze dne 25. července 1871 čís. 76 ř. zák.); pro tento nedostatek jde o neplatný závazek a nelze jej vymáhati žalobou. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Odvolatel je odpůrcovým otcem. Jeho zákonnou povinností bylo, by odpůrce vychoval, t. j. by se nejen staral o jeho život a zdraví, nýbrž i by mu poskytl příležitost, by vyvinul své tělesné a duševní vlohy a mu umožnil, by se mohl jednou samostatně uživit (§ 139 obč. zák.). To bylo i jeho povinností mravní. Odvolatel vzhledem ke svým majetkovým poměrům, jak je líčí, nebyl po zákonu povinen, by nechal odpůrce studovati, nýbrž mu mohl určití povolání, kterým by byl dosáhl dříve zaopatření. Jakmile však souhlasil s tím, by odpůrce studoval, byl povinen, by ho na studiích hmotně podle svých sil podporoval. Této povinnosti odpovídá povinnost odpůrceva podle § 154 obč. zák. pro případ, že by odvolatel upadl v nouzi. V souzeném případě nečerpá ovšem odvolatel žalobní nárok ze zákona, nýbrž opírá jej o smlouvu. Poněvadž však odvolatel byl po zákonu povinen, by odpůrce na studiích hmotně podporoval, a odpůrce neměl zákonnou povinnost, by mu tento náklad nahradil, jest smlouva ze dne 21. června 1923, již se odvolatel pro svůj nárok dovolává, smlouvou darovací, která, jak vyložil již soud procesní, potřebovala k platnosti formy notářského spisu (§ 943 obč. zák. a § 1 d) zák. ze dne 25. července 1871 čís. 76 ř. zák.). Že byla tato forma dodržena, odvolatel ani netvrdil. Smlouva ta jest však, jak odvolací sdělení naznačuje, i nicotná, poněvadž se přičí dobrým mravům, nechá-li si otec od syna slíbiti náhradu nákladu, který měl po zákonu nésti sám, jmenovitě, byl-li slib ten učiněn, jako tomu jest v souzeném případě, v době, kdy vzdělání synovo nebylo dosud ukončeno (§ 879 obč. zák.). Nicotná smlouva nemohla se však ani uznáním státi platnou.

N e j v y š š í s o u d uznal podle žaloby.

D ů v o d y:

Nelze souhlasiti s názorem, že peníze, vyplacené žalujícím otcem žalovanému synovi za účelem studia lékařství na universitě, byly nákladem na synovu výchovu, jež syn podle § 154 obč. zák. není povinen otcí nahraditi. Z udaného účelu vyplacených peněz bylo by lze jenom tehdy usuzovati, že byly nákladem na výchovu dítěte, kdyby byl otec sám nebo na synovu žádost za jeho nezletilosti soud rozhodl podle § 148 obč. zák., že žalovaný má býti vzdělán na lékaře. To nejen že nebylo zjištěno, nýbrž ani tvrzeno. Jest nesporno, že žalovanému bylo dne 5. dubna 1929 již 32 let, dosáhl tedy podle zákona ze dne 23. července 1919 čís. 447 sb. z. a n. zletilosti nejpozději dne 1. října 1919. Zletilostí žalovaného pominula vychovávací povinnost otcova (§§ 139, 147, 148, 172, 672 obč. zák.). Žalovaný nabyl práva rozhodovati podle vlastní vůle o svém dalším osudu, jakož i o tom, jak si opatří peníze k universitnímu studiu. Jako si mohl platně vypůjčiti peníze od třetí osoby, mohl

si je vydlužiti i od otce. Žalobce tvrdí, že poskytoval synovi peníze na další studie s jeho souhlasem výslovně jako zápůjčku, a tvrzení to potvrdily sestra a matka žalovaného jako svědci. Nižší soudy nezabývaly se sice jeho správností, ale jest nesporno, že si žalobce osoboval proti žalovanému z tohoto důvodu pohledávku. Podle dopisu žalovaného jeho otci ze dne 5. června 1923 požadoval žalobce od něho z důvodu oněch zápůjček 25.000 Kč, žalovaný uznal svůj dluh ve výši 18.000 Kč a podepsal na ně dlužní úpis ze dne 21. června 1923. Úmluva, došedší v dlužním úpisu svého skoncování, byla smírem o sporných a pochybných nárocích podle § 1380 obč. zák. I když porovnanou sumou 18.000 Kč místo požadovaných 25.000 Kč byly vyrovnány také nároky, které nebyly po právu, totiž náklad učiněný na synovu výživu a výchovu za jeho nezletilosti a za středoškolských studií, byl smír ujednán, jak dokazuje dopis ze dne 5. června 1923, s dobrým rozmyslem a jest pro žalovaného závazný. Formy notářského spisu nebylo k jeho platnosti zapotřebí. Platnost a závaznost dlužního úpisu ze dne 21. června 1923 byla nad to potvrzena smírem ze dne 7. srpna 1924. Žalovaný v něm prohlásil, že si jest vědom závazků převzatých smlouvou ze dne 21. června 1923, a zavázal se je splniti, až obdrží místo a bude míti stálý plat. Odvolací soud míní, že smlouva ze dne 21. června 1923 jest nicotná, poněvadž se přiči dobrým mravům, by si otec dal slíbiti od syna náhradu nákladů vychovávacích, jež byl povinen po zákonu nésti sám, zvláště an slib byl učiněn v době, kdy vzdělání synovo nebylo ještě ukončeno. Nedopadá však předpoklad, že žalobce byl povinen nésti ze svého náklad na lékařské vzdělání synovo za jeho zletilosti, neboť v povinnosti dáti dítěti přiměřenou výchovu není zahrnuta již také povinnost poskytnouti mu peníze na vysokoškolské studium, a žalovaný mohl za své zletilosti platně smluviti s otcem, že mu poskytne potřebné peníze půjčkou. Mimo to přehlíží odvolací soud, že se výše nákladů, jež jsou rodiče povinni učiniti na výchovu, výživu a zaopatření dětí, řídí jejich majetkovou mohoucností, a že nárok každého jednotlivého dítěte jest obmezen stejným nárokem jeho sourozenců. Nelze proto spatřovati nic nemravného v tom, že si otec dá slíbiti od zletilého náhradu, oč na jeho budoucí zaopatření více vynakládá, než jeho majetek a nutnost zaopatřiti i ostatní děti dovolují, a nelze také z holé skutečnosti, že žalobce poskytoval žalovanému peníze na universitní studium, usuzovati, že byl s to, by tento náklad věnoval na synovu výchovu. Smlouva ze dne 21. června 1923 nebyla ani nemravná ani nicotná, žalovaný jest povinen ji splniti. Že jest splnění vůbec nebo prozatím ještě nemožné, nebylo namítáno. Bylo proto uznati podle žaloby.

Čís. 10066.

Rozhodl-li procesní soud týmž rozsudkem o několika sporech, z nichž některé byly feriálními, jiné neferiálními, jest lhůtu k opravnému prostředku posuzovati podle sporů neferiálních.